

207 כ"א אדר א' ה'תשס"ו
4 אדר ב' ה'תשס"ו 3616

להיות שיש פיר הצדיק מהטעם שאינו צדיק
גמירי, אבל פשיטה גמירי הגם שישאר לרשע
חלק מהטוב ופצע קלילו, וכן אם יהיה
הרשע מחלט ונגמר דינו למות ככל עושה ה'
שליחותו לאבדו וכל הקודם: בו יבדו ונפלו
אינו צדיק גמור וכל לאבדו מן העולם:

והנה בצאת ישראל ממצרים והשליחות
המרגלים היו במדרגת צדיקים גמורים,
והגם שעשו העגל, פכו ונשגו עליו,
והשקפה, אין פו שער שיקגע מהם שם צדיק
גמור ילעגו זה שלא יקראו צדיקים גמורים
בערך האמור והן הנה דור הטיה (ספורנו ק"ט)
הכתוב (מחלים ט) אספו לי חסידים קרתי וגו'
אשר לא. כן היו אשר שליחות המרגלים
שהקטנו את ה' והקרו וכי דא נקטו בערך
צדיק מפור בערך האמורה ולכן קשטו
צדיקים גמורים קדם המרגלים: הנה הם: פת
לחיות האמור כי יאמר אליו פנה קדם
מארגז אשר נתן לו ה' וישלח ויבדו ויהי
מועד וכן קרת האומה שאין פן אטר שטקאר
והקרו אמר: אל לא שארו בתוקף צדיק
גמור ולקוח שערין לא שלם עת האמור אין
הבדו להשלימו ולזה תמצא שישפילו
לעלות הנה יצא האמור ויבטחו ויבטחו
אשר תפשינה יספורים ויהי גידו פלע כשע
צדיק מפור והמצא עור שבקניטתם אמר משה
(עקב ט"ה): לא בעדקתך וגו' כי ברשעת הגוים
העלו פד נשלים עונם. וכפי זה הנה שאינם
צדיקים גמורים אחר כאן לרשת וגו'. כי אין לו

שום זכות לאמר עליו צדיק מפור כי
מקומות צדיק מפור יורה שיש לו קצת זכות
שיצדק לאמר צדיק מפור אבל מחלט ברשע
אין לו חלק הצדקת לאמר צדיק מפור ויבדו
מקומה ויפרשו ויבדו ה' על נכון ויבדו ויבדו
וגו' פרש מבטיחו הקטנה שאין לה בטול
בשום אופן בעולם ונתן טעם לנדר הקודם
שפלו וכתבתי הטעם פי לא שלם וגו' ואתה
תשפלו לדעת כי לא תפיקו טעם זה אלא לזמן
שקני ישראל בעקרו שם צדיק גמיר ודא לצי
שערין לא שלם עונם של אמור לא יוכלו בא
ארגז אבל אם יהי ישראל במדרגת צדיק
גמור אין מניעת שלמות העין המצטם מבוא
לרשת ארגזו ולזה יוצא ממציאו ונקבל
התורה ונרצה אל שפניו לא צדק מפור יבדו
והקרו את ארגזו הלי ויבדו בהם ויתקראו בעושי
רשעה מה שאין פן אטר עין מרגלים ונקטו
בערך צדיק מפור לזה אחר ה' עד תכלית הדין
וכפי כיני נשלים עין אמור, ואם לא היה
טעם שלמות עין האמור היו פדו ונקטו
מכך ומיד ונפלו: ופרטי בעושים אחר אשר
ישפט השופט בעדק:

בגלגל
פירוש ויהי ורשע פארץ לא להם ועבדים וענו אתם ארבע
מאות שנה: וגם את הנהי אשר יעבדו תן אנכי ואחר
כן יצאו פרכש גדול: ואתה תבוא אל-אבותיך בשלום
תשכר פשיטה טובה: ויודו רביעי ישגורו הנה פי לא שלם
עין האמור ער-הנה:

3 אדר
ונשאו את-נשותיהם ערותם פגורכם במדבר: במספר הימים
אשר-תרתם את-הארץ ארבעים יום יום לשנה יום לשנה
תשאו את-עונתיכם ארבעים שנה וידעתם את-תנאותי:

3 אדר
לפני הגאולה ישנם שתי דרכים או כלו וכאן מצד ישראל
עם קדושו או כלו חייב מצד העמים הנוגשים ורודים בנו
שיושלם עונם ועל זה נאמר "לא בצדקתך וגו' כי ברשעת הגוים
האלת וגו'" (ויברים ט"ה). וכשמגיעים ימים אשר הקטגוריא על
ישראל מתרבה אז פותחים פתח לעמים — שהם תמיד בכוונת
הבא לטמא פותחין לה — שירבו בשנאת ישראל ולהציקם ובהו
נשלם להם עונם והקטגוריא מסתמלת: כי מי מהו המקטרגים על
ישראל? הלא אף העמים ושריהם. וכשהם פותחים פתח הטמא
אומלים להם פתח קהלת מבין ענינכם וגם כי על זה הם
יורדים לבאר שהיה ונפשו מתעלה בדם נקי אשר שופכים,
ונטמאים בנגע ובמשא ולא וכולו עוד להביט בקדושתם של
ישראל ונחמת פתחם וזו הם בכוונת "הכסיל חובק את ידיו
ואוכל את בשרו" (קהלת ז' ה'). כי גם על ידו זה מוצאים מה
שובע לרעובן נפשו ולצמאונם לדשו ולהסמך ונחלים על ידי
זה מן העולם.

אף גם זאת כשאין כח בכף הזכות של ישראל בכדי להכריע
מתגלה חסד עליון חסד טהור, לרוד הכל לפי השרש המקור,
לא כרגיל שדגים לפי הענפים ובהיות שכל מקור כשלוש של
ישראל לא מעצמם הוא כי מצד עצמם הם כבר מבוררים מראשית
ימות עולם, שהם נקראים ראשית ובראשית גמי מאמר הוא

(ראש השנה לב א.) וכל כשלושם הוא אך זרק מזהמתם של
העמים המתגרים בישראל להחסיאם ולהבשילם: ואז אם לפי
הענפים חובתם של ישראל רבה היא מאד הנה לפי השרש
המקור כל מה שהחובות יותר גדולים ורבים יותר גדול ועמוק הוא
המשפט עליהם ועל ראשם:
ואמנם גלוי השבילים הללו איך שהעמים הטילו וזהמא אצד
הם מובנים בישראל יש בזה גם משום סכנה שעל ידי זה
שהשבילים גלויים עלול שמתוך זה עצמו תרבו עונות בישראל,
ומתוך כך ינוח יותר להענוש את ישראל לפי הענפים וכאלו כל
החסיאם הם מעצמם ולא מהעמים: למען להסתיר ולהעלים את
השביל והשבילים הללו, שכל העלמה בזה מבואה עמה סתימה
וקצור לשבילים הללו. והעמים הולכים ונפרדים מישראל, אכן

משום רש כונו פתח להתגרות ברשעים בעולם הזה שאמר "עונו תורת הללו רשע ושמרי תורת יחגרו
בם תניא נבי וכו' פתח ואמר מותר להתגרות ברשעים בעתו שנוא עובדי תורה הללו רשע
וער ואם לחשו אדם לומר הוא כתיב אל-תחרד כמרעים אל תקנא כעושי עולת אומר לו כי שלכו נקטו אומר
כן אלא אל תחרד כמרעים להיות כמרעים אל תקנא כעושי עולת אומר "אל יקנא לכך
בשמים כי אם ביראת ה' כל היום: אינו חאמר ר' יצחק אם ראתו רשע שחשעה משחקת לו אל התגרות
שנוא "חילו רכבו בכל עת ולא ער אלא שוכח כדן שנאמר "סימם משפסוך מנגדו ולא עוד אלא שחזרה
בצרו שנאמר "כל צוריו יפה בהם לא קשיא הוא במילי דרית הא במילי רשמיא ויבקיית אימא הא ויהא במילי
רשמיא ולא קשיא הוא ברשע שהשעה משחקת לו הא ברשע שאין השעה משחקת לו ויבאיהו ויהא ברשע
שהשעה משחקת לו ולא קשיא הוא בצדק גמור הא בצדק שאינו גמור "דאמר רב הונא מאי רכבו? למען
תביש בגדיה תדריש בכלע רשע צדק מצטו וכי רשע בולע צדק הוא כתיב "ה' לא יעשנו בידו
וכתיב "לא יאנה לצדק כל אן אלא צדק מצטו בולע צדק גמור אינו בולע ואבאי "שעה משחקת לו
שאני ו

כשהשעה נדנשה והתורה לפתוח את המקור ולגלות את השבילים
ולתקוף הכל על חשבונם של העמים, לכן אין פלא אם בזמן רבוי
הצרות שהעמים מצורים לישראל מתרבים או לפעמים העונות
בישראל וזוהו הפתרון למה שאנו רואים בעינינו למגינת לבבנו.

גם היום העונות שלנו מוספים טמא על פשע על ראשי
העמים שיושלם עונם מהר וחתמלא סאתם. "ונשא השעור עליו
אז כל עונותם אל ארץ גורם" (ויקרא ט"ז כ"ב)
ואמנם התגה העקרית לבל תתרבה המגפה הרחנית על
ידי גלוי השבילים, היא הצעקה והאזהרה הנמרצת שירא

ה מתאמצים למחות בכל עד ועצמה נגד עושי רשעה ומרימי
יד בקדושתו הנצחית כי על ידי זה שכינתא קמה מעפרה
ומגלגלת הכל על העמים.

כשהסאה גדושה ואין עצת כי אם שהעמים ירבו בחסיאם,
למען יחנקו בעצם בגרונם ולפנות מקום שישאל יגיעו ליד
ברומות אל בגרונם וחרב פיפיות יבדו: יש הבהל בין הימים
הקדומים לימים של עקבתא דמשיחא שאם אמנם גדולה הוא
הסרת הטבעת יותר ממה נביאים ובימי הפתח היראלי-בתשובה
(ראה מגילה י"ד א.) אבל לפי שעכ"פ היתה להם יד להתחזק את
ישראל בתשובה עם מרבית הטובה נגרמה גם רעה שעוד לא
בסתלקו לגמרי מעל ישראל.

אולם בעקבתא דמשיחא שגדש שסאת העמים תתמלא בהחלט,
אין גם בהסרת הטבעת התעוררות לתשובה*) כד"ש "לא ינוח שבט
הרשע על גורל הצדיקים למען לא ישלחו הצדיקים בעולתה
ידיהם" (תהלים קכ"ה ג.) וזוהי באמת סבת אריכות הגלות: מפני
שישראל צריכים להיות מווקקים כל כך עד שלא יהיה לשום
אומה ולשון וביחוד לעשו הוא ארום שום חלק ונחלה בגדולתם
של ישראל, ורק מתוך אהבה גמורה שאינה מתעוררת על ידי
יסורים ועניות יתעוררו ישראל להתגעגע לאביהם ישבשמים ולהיות
גוהרים אחרי גוהתי.

ואנו בטוחים שבאחרית הימים ישבו ישראל תשובה מאהבה
וזה לא יעבור בתוכם וכדי להכשיר את זה מוטלת החובה על
כל מי שיראת ה' לנגוע ללבבו להשכים לדבר לצעוק ולמחות
בתקוה בטוחה כי יוצא אורם של ישראל יחזור ויתלבה ויהיה
לאש לזהמת אחרי ד' יתורתו וכתפלתו. ומביא וואל לבני בגיהם
למען שמו באהבה.

